

JUSTITSMINISTERIET

Civil- og Politiafdelingen

Dato:
Kontor: EU-Formandskabs-
sekretariatet
Sagsbeh: Caroline Østergaard
Nielsen
Sagsnr.: 2011-709-0005
Dok.: 284679

GRUND- OG NÆRHEDSNOTAT

vedrørende Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om en fælles EU-købelov

KOM (2011) 635 endelig

Resumé

Forslaget til forordning om en fælles europæisk købelov er ikke omfattet af retsforbeholdet. Ifølge forslaget til forordning vil den fælles europæiske købelov på frivilligt grundlag kunne anvendes af kontraktparter som et alternativ til de enkelte medlemslandes køberetlige regler. Forslaget indeholder bl.a. regler om fortolkning af aftalen, urimelige aftalevilkår, parternes pligter og rettigheder ved aftaler om køb af varer mv. Det er regeringens helt foreløbige vurdering, at forslaget er i overensstemmelse med nærhedsprincippet. Forslaget vurderes ikke at have lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser. Der ses ikke at foreligge offentlige tilkendegivelser om de øvrige medlemsstaters holdninger til forslaget. For Danmark er det helt centralt, at en række tvivlsspørgsmål om forslagets indhold og rækkevidde bliver afklaret, og en nærmere stillingtagen til forslaget må afvente denne afklaring.

1. Baggrund

Kommissionen offentliggjorde i 2003 en handlingsplan (KOM(2003) 68), hvori den bl.a. foreslog, at der – med henblik på at forbedre den europæiske aftaleret og gøre den mere ensartet – indføres en fælles referenceramme, der omfatter fælles principper, definitioner og standardregler, som lovgivningsmyndighederne på EU-plan skal anvende ved udarbejdelse eller ændring af lovgivning. Kommissionen etablerede herefter et internationalt akademisk netværk, der skulle lave en forberedende juridisk analyse med henblik på vedtagelse af en sådan fælles referenceramme. Netværkets arbejde blev i 2009 afsluttet med offentliggørelsen af et udkast til en fælles

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

referenceramme (Principles, Definitions and Model Rules of European Private Law – Draft Common Frame of Reference (DCFR)).

I det flerårige arbejdsprogram inden for retlige og indre anliggender (Stockholm-programmet), som medlemslandene vedtog i december 2009, opfordrer Det Europæiske Råd Kommissionen til at fremsætte et forslag til en fælles referenceramme og til at undersøge behovet for eventuelle yderligere tiltag på dette område nærmere.

Kommissionen nedsatte på den baggrund i april 2010 en ekspertgruppe, der skulle undersøge, om der kan indføres et brugervenligt europæisk aftaleretligt instrument, som vil kunne gavne forbrugerne og erhvervslivet, og som samtidig kan garantere den retlige sikkerhed.

Kommissionen udarbejdede endvidere en grønbog, som blev sendt i høring den 1. juli 2010. Grønbogen indeholder syv modeller, som Kommissionen ser som mulige løsninger for indførelsen af et europæisk aftaleretligt instrument med henblik på at styrke det indre marked. Det drejer sig om 1) offentliggørelse af ekspertgruppens resultater, 2) en officiel ”værktøjskasse” for lovgivende myndigheder, 3) en kommissionshenstilling om europæisk aftaleret, 4) en forordning om indførelse af en frivillig europæisk aftaleret, 5) et direktiv om europæisk aftaleret, 6) en forordning om indførelse af europæisk aftaleret og 7) en forordning om indførelse af europæisk civillov.

Den 3. maj 2011 afgav ekspertgruppen sin rapport om et muligt fremtidigt EU-instrument om en europæisk kontraktsret. Rapporten indeholder et udkast til retsakt, der kan finde anvendelse både i forhold til forbrugerftaler og aftaler mellem erhvervsdrivende, og som indeholder regler om bl.a. aftaleindgåelse, fortolkning af aftalen, urimelige aftalevilkår, parternes forpligtelser og misligholdelsesbeføjelser, erstatning og rentebetaling samt regler om forældelse.

Kommissionen fremsatte den 11. oktober 2011 forslag til Rådets og Europa-Parlamentets forordning om en fælles europæisk købelov. Forslaget bygger på løsningsmodel 4 i Kommissionens grønbog, det vil sige en fælles europæisk købelov, som på frivilligt grundlag kan anvendes af kontraktparter som et alternativ til de enkelte medlemslandes aftale- og køberetlige regler.

2. Indhold

2.1. Indledning

Forslaget er fremsat med henvisning til EUF-traktatens artikel 114, hvorefter der kan vedtages foranstaltninger med henblik på indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes love og administrative bestemmelser, der vedrører det indre markeds oprettelse og funktion.

Forslaget består af tre dele: En forordning, bilag I (en fælles europæisk købelov) og bilag II (standardoplysninger, som sælgeren skal give forbrugeren inden indgåelse af en aftale om at anvende den fælles europæiske købelov).

I det følgende beskrives hovedelementerne i forslaget.

2.2. Forordningen

Forordningen indeholder bl.a. bestemmelser om formål og anvendelsesområde.

Ifølge forslaget er det overordnede formål med forordningen således at forbedre betingelserne for det indre markeds etablering og funktion ved at fastsætte fælles aftaleretlige regler.

Den fælles europæiske købelov kan ifølge forslaget anvendes på grænseoverskridende aftaler om køb af varer, aftaler om levering af digitalt indhold og aftaler om levering af tilknyttede tjenesteydelser, når aftaleparterne er enige herom. Aftaler med et blandet formål (dvs. aftaler, der indeholder andre elementer end køb af varer, levering af digitalt indhold og levering af tilknyttede tjenesteydelser) og forbrugerkreditaftaler er derimod undtaget fra forordningens anvendelsesområde.

Ved en grænseoverskridende aftale mellem erhvervsdrivende forstås en aftale, hvor parterne har sædvanligt opholdssted i forskellige lande, hvoraf mindst et af landene er en medlemsstat. En aftale mellem en erhvervsdrivende og en forbruger anses for at være grænseoverskridende, hvis forbrugers adresse, leveringsadressen eller faktureringsadressen er beliggende i et andet land end den adresse, hvor den erhvervsdrivende har sædvanligt opholdssted, og mindst et af disse lande er et medlemsland. Selskaber, foreninger og andre juridiske personer har efter forslaget sædvanligt opholdssted der, hvor de har deres hovedkontor. En erhvervsdrivende, der er en fysisk person, har sædvanligt opholdssted, der hvor den pågældende har sin hovedvirksomhed.

Ifølge forslaget kan den fælles europæiske købelov anvendes, hvis sælgeren er erhvervsdrivende. Hvis alle parter i aftalen er erhvervsdrivende, kan den fælles europæiske købelov dog kun anvendes, hvis mindst én af parterne er en lille eller mellemstor virksomhed. Ved en lille eller mellemstor virksomhed forstås en virksomhed, som beskæftiger færre end 250 personer, og som har en årsomsætning på højst 50 millioner euro eller en samlet årlig balance på højst 43 millioner euro.

Anvendelsen af den fælles europæiske købelov er frivillig og forudsætter, at kontraktparterne indgår aftale herom. I forbruger aftaler er en aftale om anvendelse af den fælles europæiske købelov kun gyldig, hvis forbrugers samtykke er givet i en udtrykkelig erklæring, der er adskilt fra selve aftalen om kontraktindgåelse. Endvidere er det en betingelse for aftalens gyldighed, at den erhvervsdrivende giver forbrugeren en standardmeddelelse, der beskriver forbrugerens rettigheder i henhold til den fælles europæiske købelov. Den erhvervsdrivendes manglende indhentelse af samtykke eller udlevering af standardmeddelelsen skal kunne sanktioneres.

Når parterne har aftalt at anvende den fælles europæiske købelov, vil reglerne i forordningen udtømmende gøre op med de spørgsmål, som er reguleret af forordningen, og det vil således ikke være muligt for parterne at anvende andre nationale regler.

Den fælles europæiske købelov dækker de fleste aspekter ved indgåelse af aftaler. For så vidt angår aspekter, der ikke reguleres i den fælles europæiske købelov (f.eks. spørgsmål om fuldmagt), vil de nationale civilretlige regler fortsat finde anvendelse i denne henseende.

Medlemslandene har mulighed for at fastsætte, at den fælles europæiske købelov også skal kunne finde anvendelse på indenlandske aftaler mellem erhvervsdrivende og indenlandske forbruger aftaler. Medlemslandene har endvidere mulighed for at fastsætte, at den fælles europæiske købelov skal kunne finde anvendelse på aftaler, hvor alle parterne er erhvervsdrivende, men hvor ingen af parterne er en lille eller mellemstor virksomhed.

2.3. Bilag I – fælles europæiske købelov

2.3.1. Almindelige principper og anvendelse

Forslaget indeholder nogle generelle aftaleretlige principper, herunder princippet om, at parterne skal handle i overensstemmelse med hæderlig forretningsskik og redelig handlemåde. Endvidere fastlægges princippet om aftalefrihed, dvs. at parterne frit kan indgå aftaler og bestemme indhol-

det heraf, medmindre såkaldte ufravigelige bestemmelser er til hinder herfor. Det fastslås også, at der som udgangspunkt ikke gælder formkrav for aftalers indgåelse.

Herudover indeholder forslaget regler om anvendelse af forskellige aftaleretlige begreber. Det fastslås således bl.a., hvad der skal forstås ved f.eks. standardvilkår, aftaler med blandende formål og ensidige erklæringer. Der er endvidere fastsat generelle regler om, hvordan en aftale bringes til ophør, hvordan meddelelser skal gives, og hvordan frister beregnes.

2.3.2. Aftaleindgåelse

2.3.2.1. Oplysningskrav

Forslaget indeholder en række bestemmelser om den erhvervsdrivendes oplysningspligt. Der sondres i den forbindelse mellem forbrugeraftaler og aftaler mellem erhvervsdrivende.

Den erhvervsdrivende skal ifølge forslaget give forbrugeren en række centrale oplysninger, inden en aftale indgås, eller inden forbrugeren bliver bundet af et tilbud. Det drejer sig bl.a. om oplysninger om varens væsentligste karakteristika, den erhvervsdrivendes kontaktoplysninger, aftallevilkårene, den samlede pris og eventuelle yderligere omkostninger til f.eks. fragt. Oplysningskravene gælder dog ikke, når aftalen omfatter dagligdags transaktioner, som opfyldes umiddelbart på tidspunktet for aftalens indgåelse.

Ved fjernsalgsaftaler – dvs. aftaler, som indgås uden parternes samtidige fysiske tilstedeværelse – og aftaler indgået uden for fast forretningssted gælder visse yderligere oplysningskrav. Den erhvervsdrivende skal således forud for indgåelse af sådanne aftaler give forbrugeren yderligere oplysninger om bl.a. fortrydelsesret, herunder betingelser, tidsfrister og proceduren for at gøre denne ret gældende.

Visse fjernsalgsaftaler og aftaler indgået uden for fast forretningssted er dog generelt undtaget fra oplysningspligten. Det drejer sig bl.a. om aftaler om levering af fødevarer, drikkevarer eller andre varer til husholdningens løbende forbrug, som ofte eller regelmæssigt leveres af den erhvervsdrivende til forbrugers hjem, bopæl eller arbejdsplads.

Den erhvervsdrivende skal give forbrugeren oplysningerne på en klar og forståelig måde. Der stilles endvidere krav om, at oplysningerne i fjernsalgsaftaler gives på en måde, der er passende under hensyn til den an-

vendte fjernkommunikationsteknik, og at oplysningerne ved aftaler indgået uden for fast forretningssted udleveres på papir, eller hvis forbrugeren samtykker heri, i form af et andet varigt medium.

Herudover stilles der ifølge forslaget visse yderligere formelle krav ved aftaler indgået uden for fast forretningssted og fjernsalgsaftaler. Ved aftaler indgået uden for fast forretningssted har den erhvervsdrivende således bl.a. pligt at give forbrugeren en kopi af den underskrevne aftale eller bekræftelsen af aftalen på papir, eller hvis forbrugeren samtykker heri, på et andet varigt medium. Ved fjernsalgsaftaler stilles der bl.a. krav om, at den erhvervsdrivende ved telefonisk henvendelse til forbrugeren med henblik på aftaleindgåelse opgiver sit navn og telefonopkaldets kommercielle sigte ved begyndelsen af samtalen. En fjernsalgsaftale, der indgås telefonisk, er kun gyldig, hvis forbrugeren har underskrevet tilbuddet og sendt sit skriftlige samtykke til aftaleindgåelse.

I forbrugeraftaler har den erhvervsdrivende bevisbyrden for, at de nødvendige oplysninger er givet. Parterne kan ikke til skade for forbrugeren fravige bestemmelserne om oplysningspligt.

Med hensyn til den erhvervsdrivendes pligt til forud for indgåelse af en aftale med en anden erhvervsdrivende fremgår det af forslaget, at den erhvervsdrivende, der skal levere en vare eller ydelse, har pligt til på passende måde at give de oplysninger om varens, det digitale indholds eller den tilknyttede tjenesteydelses vigtigste egenskaber, som den pågældende har eller burde have, og som det ville være i strid med hæderlig forretningskik og redelig handlemåde ikke at give den anden part.

Hvis en part har tilsidesat oplysningspligten, er parten ansvarlig for tab, som den anden part måtte lide som følge heraf. Hvis den erhvervsdrivende ikke har opfyldt kravene til oplysning om yderligere omkostninger eller andre udgifter, eller om omkostningerne ved tilbagelevering af varerne, er forbrugeren ikke forpligtet til at betale disse yderligere omkostninger eller andre udgifter.

2.3.2.2. Tilbud og accept

Forslaget indeholder en række bestemmelser om indgåelse af en bindende aftale (tilbud og accept).

Ifølge forslaget udgør et forslag om indgåelse af aftale et tilbud, når hensigten med forslaget er, at det skal føre til en aftale, hvis det accepteres, og forslaget har et indhold, der er tilstrækkeligt bestemt til, at der kan forelig-

ge en aftale. Et tilbud kan fremsættes over for en eller flere personer. Et forslag, der fremsættes over for en ubestemt kreds, kan dog ikke anses som et tilbud, medmindre andet fremgår af omstændighederne.

Et tilbud får efter forslaget virkning, når det kommer frem til tilbudsmotageren. Tilbuddet kan tilbagekaldes, hvis tilbagekaldelsen når frem til modtageren af tilbuddet, inden denne har accepteret tilbuddet, eller – i tilfælde af stiltiende accept – inden aftalen er indgået. Tilbuddet kan dog ikke tilbagekaldes, hvis det er gjort uigenkaldeligt, hvis der er angivet en bestemt frist for accept af tilbuddet, eller hvis det af andre grunde var rimeligt, at modtageren af tilbuddet med rette antog, at det var uigenkaldeligt og handlede i tillid hertil.

Når et afslag på tilbud kommer frem til tilbudsgiveren, bortfalder tilbuddet.

Om accept af tilbud fremgår det af forslaget, at enhver form for erklæring eller anden adfærd fra tilbudsmotageren, der udtrykker enighed i tilbuddet, anses som en accept. Det anføres udtrykkeligt, at tavshed eller passivitet ikke i sig selv kan anses for accept af tilbud.

Accepterer tilbudsmotageren tilbuddet, er aftalen indgået, når accepten kommer frem til tilbudsgiveren. Accept af tilbud får kun virkning, hvis accepten kommer frem til tilbudsgiveren inden udløbet af den acceptfrist, der er fastsat i tilbuddet. Har tilbudsgiveren ikke fastsat en acceptfrist, får accepten virkning, hvis den kommer frem til tilbudsgiveren inden en rimelig frist efter fremsættelsen af tilbuddet.

Hvis en accept kommer for sent frem, får accepten dog virkning som accept af tilbuddet, hvis tilbudsgiveren uden unødigt ophold meddeler tilbudsmotageren, at tilbudsgiveren anser det for en gyldig accept. Fremgår det af et brev eller en anden meddelelse, der indeholder en forsinket accept af tilbuddet, at brevet eller meddelelsen er blevet sendt under sådanne omstændigheder, at brevet eller meddelelsen var kommet frem til tilbudsgiveren i rette tid, hvis forsendelsen var forløbet på sædvanlig vis, har den forsinkede accept virkning som en accept. Det gælder dog ikke, hvis tilbudsgiveren uden unødigt ophold meddeler tilbudsmotageren, at acceptfristen er udløbet.

Et svar til tilbudsmotageren, der fastsætter eller forudsætter yderligere eller ændrede aftalevilkår, som væsentligt ændrer vilkårene i tilbuddet, anses for et afslag i forbindelse med et nyt tilbud.

2.3.2.3. Fortrydelsesret

Der er i forslaget fastsat regler om forbrugers fortrydelsesret ved fjernsalgsaftaler og aftaler indgået uden for fast forretningssted mellem erhvervsdrivende og forbrugere.

Forbrugeren har ifølge forslaget således som udgangspunkt en ret til uden angivelse af nogen grund at fortryde en fjernsalgsaftale eller en aftale indgået uden for fast forretningssted. For aftaler indgået uden for fast forretningssted er det dog en betingelse, at den samlede pris i henhold til aftalen overstiger et beløb svarende til 50 euro på tidspunktet for aftalens indgåelse.

Selv om der foreligger en fjernsalgsaftale eller en aftale indgået uden for fast forretningssted, er en række aftaletyper ifølge forslaget undtaget fra fortrydelsesret. Det drejer sig bl.a. om aftaler om levering af fødevarer, drikkevarer eller andre varer til husholdningens løbende forbrug, aftaler om levering af varer eller digitalt indhold, som er fremstillet efter forbrugers specifikationer, og aftaler om levering af varer, som efter levering på grund af deres art uundgåeligt bliver blandet sammen med andre varer.

Fortrydelsesfristen er ifølge forslaget 14 dage og løber som udgangspunkt fra tidspunktet for varens levering. Har den erhvervsdrivende forud for aftalen ikke givet forbrugeren oplysning om fortrydelsesretten, udløber fristen dog først 1 år efter udløbet af den oprindelige fortrydelsesfrist, eller 14 dage efter det tidspunkt, hvor den erhvervsdrivende giver forbrugeren oplysning om fortrydelsesretten, hvis oplysningerne gives inden 1 år efter udløbet af den oprindelige fortrydelsesfrist.

Hvis forbrugeren ønsker at gøre fortrydelsesretten gældende, skal vedkommende give den erhvervsdrivende meddelelse herom inden fristens udløb. Forbrugeren kan i den forbindelse benytte sig af den standardformular, der fremgår af appendiks 2 til forslaget, eller en utvetydig erklæring om, at fortrydelsesretten benyttes. Meddelelsen er rettidig, hvis den sendes inden fortrydelsesfristens udløb. Forbrugeren har bevisbyrden for, at den pågældende har benyttet sin fortrydelsesret inden fortrydelsesfristens udløb.

Retsvirkningen af, at en aftale fortrydes, er, at den erhvervsdrivendes og forbrugers forpligtelser ophører. Er der tale om en situation, hvor forbrugeren har afgivet tilbud, ophører forpligtelsen til at indgå aftalen.

For den erhvervsdrivende indebærer forbrugers benyttelse af fortrydelsesretten visse forpligtelser. Den erhvervsdrivende er således forpligtet til

at refundere ethvert beløb, herunder eventuelle leveringsomkostninger, som den erhvervsdrivende har modtaget fra forbrugeren. Beløbet skal tilbagebetales til forbrugeren uden unødigt ophold og senest 14 dage efter den dato, hvor den erhvervsdrivende har modtaget meddelelsen fra forbrugeren om, at fortrydelsesretten gøres gældende.

Er der tale om en aftale vedrørende salg af en vare, er den erhvervsdrivende, medmindre den erhvervsdrivende har påtaget sig selv at afhente varen, berettiget til at tilbageholde det modtagne beløb indtil det tidspunkt, hvor den erhvervsdrivende har modtaget varen retur fra forbrugeren, eller – hvis dette tidspunkt ligger tidligere – indtil det tidspunkt, hvor forbrugeren har fremlagt dokumentation for, at varen er returneret.

Benyttelse af fortrydelsesretten indebærer endvidere visse forpligtelser for forbrugeren. Forbrugeren skal således returnere varerne til den erhvervsdrivende eller én, der handler på vegne af den erhvervsdrivende. Medmindre den erhvervsdrivende har tilbudt at afhente varen, skal dette ske senest 14 dage efter den dato, hvor forbrugeren har givet den erhvervsdrivende meddelelse om, at aftalen fortrydes. Returneringen af varen anses for rettidig, hvis varen tilbageleveres inden fristens udløb. Forbrugeren bærer som udgangspunkt de direkte omkostninger ved tilbagelevering af varen.

Parterne kan ikke til skade for forbrugeren fravige bestemmelserne om fortrydelsesret.

2.3.2.4. Ugyldighed

Forslaget indeholder en række bestemmelser om aftalers ugyldighed.

Ugyldighedsgrundene er ifølge forslaget vildfarelse, svig, trusler og udnyttelse. En part er således under visse nærmere betingelser ikke bundet af en aftale, hvis en af disse ugyldighedsgrunde foreligger.

Forslaget indeholder nærmere bestemmelser om, hvordan en part, som ønsker at gøre ugyldighed gældende, skal forholde sig. Hvis en part ikke ønsker at være bundet af aftalen som følge af en af de nævnte ugyldighedsgrunde, skal parten således give meddelelse herom til den anden part. En sådan meddelelse skal gives inden for 6 måneder, hvis parten påberåber sig en vildfarelse, og inden for 1 år, hvis parten påberåber sig svig, trusler eller udnyttelse. Fristen regnes fra det tidspunkt, hvor den part, der ikke ønsker at være bundet af aftalen, bliver bekendt med de relevante omstændigheder eller bliver i stand til at handle frit.

Hvis en part udtrykkeligt eller stiltiende godkender aftalen efter at være blevet bekendt med de relevante omstændigheder eller efter at være blevet i stand til at handle frit, kan parten ikke længere erklære ikke at være bundet af aftalen.

Med hensyn til retsvirkningerne af ugyldighed følger det af forslaget, at en aftale, som en part kan afgive meddelelse om ikke at være bundet af, er gyldig, indtil en sådan meddelelse afgives. Når meddelelsen er afgivet, er aftalen ugyldig med tilbagevirkende kraft.

En part, der har ret til at afgive meddelelse om ikke at være bundet af en aftale som følge af ugyldighed, eller som inden fristens udløb eller inden godkendelse af aftalen havde ret hertil, har ret til erstatning for tab som følge af ugyldighedsgrunden. Det er uden betydning for retten til erstatning, om parten har givet meddelelse om ikke at være bundet af aftalen.

Parterne kan ikke aftale, at rettigheder og beføjelser som følge af svig, trusler eller udnyttelse skal fraviges eller begrænses. I forholdet mellem en erhvervsdrivende og en forbruger kan parterne endvidere ikke til skade for forbrugeren aftale, at rettigheder og beføjelser som følge af en vildfarelse skal fraviges eller begrænses.

Det bemærkes i den forbindelse, at de spørgsmål, som ikke behandles i den fælles europæiske købelov, reguleres af de allerede gældende nationale bestemmelser. Det drejer sig bl.a. om aftalers ugyldighed som følge af manglende retsevne eller ulovlig eller amoralsk handlemåde.

2.3.3. Aftalens indhold

2.3.3.1. Fortolkning og udfyldning

Forslaget indeholder en række bestemmelser om fastlæggelse af aftalens indhold ved fortolkning og udfyldning af aftalen.

I forslaget fastslås en almindelig fortolkningsregel om, at aftaler skal fortolkes i overensstemmelse med parternes fælles hensigt. Det gælder også, selv om en sådan fortolkning afviger fra den sædvanlige forståelse af de udtryk, der er anvendt i aftalen.

Der er i forslaget opregnet en række relevante faktorer ved fortolkningen af en aftale. Der skal ved fortolkningen således tages hensyn til bl.a. omstændighederne ved aftaleindgåelse, parternes adfærd, sædvaner, tidligere praksis mellem parterne, aftalens art og formål samt hæderlig forretningskik og redelig handlemåde.

Endvidere indeholder forslaget nogle særlige fortolkningsregler. Det fastslås således bl.a., at et aftalevilkår, der har været individuelt forhandlet, har forrang frem for et standardvilkår, at et aftalevilkår i en aftale mellem en erhvervsdrivende og en forbruger i tilfælde af tvivl skal fortolkes til fordel for forbrugeren, og at et aftalevilkår, der ikke har været individuelt forhandlet, skal fortolkes mod den part, der har affattet vilkåret.

Herudover er der i forslaget fastsat en række udfyldningsregler – dvs. regler om fastlæggelse af aftalens nærmere indhold og retsvirkninger – når aftalen ikke giver støtte for nogen bestemt løsning.

I aftaler mellem erhvervsdrivende er parterne ifølge forslaget bundet af sædvaner, som de er blevet enige om skal finde anvendelse, og enhver praksis, der er blevet fulgt i forholdet mellem dem. Parterne er endvidere bundet af sædvaner, som erhvervsdrivende i samme situation ville anse for almindeligt gældende.

Hvis et spørgsmål ikke er reguleret i aftalen, sædvane eller praksis eller i den fælles europæiske købelov, kan der navnlig under hensyn til aftalens art og formål, omstændighederne ved aftaleindgåelsen, hæderlig forretningsskik og redelig handlemåde indfortolkes yderligere aftalevilkår.

Endvidere kan aftalevilkår, der kan udledes af erklæringer fremsat af den erhvervsdrivende forud for aftaleindgåelsen, efter omstændighederne indgå som et vilkår i aftalen. Det gælder dog ikke, hvis den anden part ved aftalens indgåelse vidste eller burde vide, at erklæringen var urigtig eller af andre grunde ikke kunne anses som et vilkår, eller hvis erklæringen ikke kunne have virket bestemmende for den anden parts beslutning om at indgå aftalen.

Hvis en skriftlig aftale indeholder en klausul, der bestemmer, at aftaledokumentet indeholder samtlige aftalevilkår (en fuldstændighedsklausul), indgår eventuelle tidligere erklæringer mv., som ikke er indeholdt i dokumentet, ikke i aftalen. Medmindre andet er bestemt i aftalen, er en fuldstændighedsklausul dog ikke til hinder for, at parternes tidligere erklæringer kan anvendes ved fortolkning af aftalen. I forbrugeraftaler er forbrugeren ikke bundet af fuldstændighedsklausuler.

2.3.3.2. Urimelige aftalevilkår

Forslaget indeholder regler om urimelige aftalevilkår, der ikke har været individuelt forhandlet (standardvilkår). Der sondres i den forbindelse mel-

lem aftalevilkår i henholdsvis forbruger aftaler og aftaler indgået mellem erhvervsdrivende.

I forbruger aftaler fastslås en generel pligt til åbenhed om standardvilkår. En erhvervsdrivende har således pligt til at sikre sig, at sådanne vilkår er affattet og formidlet i et klart og forståeligt sprog.

Et standardvilkår i forbruger aftaler anses ifølge forslaget som urimeligt, hvis det vil være stridende med hæderlig forretningsskik og redelig handlemåde og bevirke en væsentlig ubalance i parternes rettigheder og forpligtelser til skade for forbrugeren. Ved vurderingen heraf lægges der vægt på, om den erhvervsdrivende har opfyldt sin generelle pligt til åbenhed, hvad der skal ydes i henhold til aftalen, omstændighederne ved aftaleindgåelsen, de øvrige aftalevilkår og vilkårene i andre aftaler, som aftalen afhænger af.

Herefter opregnes en række vilkår, som i aftaler mellem en erhvervsdrivende og en forbruger altid er urimelige. Det drejer sig bl.a. om vilkår, der udelukker eller begrænser den erhvervsdrivendes ansvar for tab eller skade, der forvoldes forsætligt eller ved grov uagtsomhed. Det drejer sig endvidere om vilkår, der udelukker eller begrænser forbrugers ret til at anlægge sag eller anvende andre retsmidler, herunder ved at kræve at forbrugeren kun skal kunne indbringe tvister i henhold til en voldgiftsordning. Det gælder dog ikke, hvis en sådan ordning er fastslået ved lov, der finder anvendelse mellem den erhvervsdrivende og forbrugeren.

Endvidere opregnes en række vilkår, som i aftaler mellem en erhvervsdrivende og en forbruger, formodes at være urimelige. Det drejer sig bl.a. om vilkår, der begrænser det bevismateriale, som forbrugeren har adgang til, eller pålægger forbrugeren bevisbyrden, selvom denne i henhold til lov påhviler den erhvervsdrivende. Det drejer sig endvidere om vilkår, der udelukker eller begrænser forbrugers beføjelser over for den erhvervsdrivende eller forbrugers indsigelser mod den erhvervsdrivendes krav.

I aftaler mellem erhvervsdrivende anses et kontraktvilkår, der ikke har været individuelt forhandlet, for urimeligt, hvis det i strid med hæderlig forretningsskik og redelig handlemåde afviger betydeligt fra god handelspraksis. Ved vurderingen heraf lægges der vægt på, hvad der skal ydes i henhold til aftalen, omstændighederne inden aftaleindgåelsen, de øvrige aftalevilkår og vilkår i andre aftaler, som aftalen afhænger af.

Parterne kan ikke aftale, at forslagets bestemmelser om urimelige aftalevilkår ikke finder anvendelse.

2.3.4. Parternes forpligtelser og misligholdelsesbeføjelser i købsaftaler og aftaler om levering af digitalt indhold

2.3.4.1. Sælgers forpligtelser

Forslaget indeholder en række bestemmelser om sælgers pligter ved køb af varer og aftaler om levering af digitalt indhold, herunder navnlig sælgers pligt til rettidig levering og levering af en kontraktmæssig ydelse.

I forhold til sælgers pligt til rettidig levering er der i forslaget fastsat nærmere regler om leveringsstedet, leveringsmåden og leveringstiden.

Hvis leveringsstedet ikke kan fastslås på anden måde, er leveringsstedet sælgers forretningssted ved aftaleindgåelsen, eller – i tilfælde, hvor købsaftalen omfatter transport af varen, der skal udføres af en eller flere fragtførere – det nærmeste opsamlingssted for den første fragtfører. Hvis der imidlertid er tale om en fjernsalgsaftale eller en aftale indgået uden for fast forretningssted mellem en erhvervsdrivende og en forbruger, er leveringsstedet forbrugers bopæl, hvis den erhvervsdrivende har påtaget sig at sørge for transporten.

Med hensyn til leveringsmåden følger det af forslaget, at sælger har pligt til at stille varen eller det digitale indhold til rådighed for køberen, eller – i tilfælde, hvor købsaftalen omfatter transport af varen – at overgive varen til første fragtfører. Hvis der imidlertid er tale om en fjernsalgsaftale eller en aftale indgået uden for fast forretningssted mellem en erhvervsdrivende og en forbruger, skal sælgeren overgive den fysiske besiddelse af eller kontrollen over varen eller det digitale indhold til forbrugeren. De nævnte bestemmelser om leveringsmåden finder kun anvendelse, hvis andet ikke er aftalt.

Med hensyn til leveringstiden følger det af forslaget, at sælger skal levere varen uden unødigt ophold efter aftalens indgåelse, hvis leveringstiden ikke kan fastsættes på anden måde. I forbrugeraftaler skal den erhvervsdrivende, medmindre andet er aftalt, levere varen eller det digitale indhold senest 30 dage efter aftalens indgåelse.

Forslaget indeholder endvidere bestemmelser om, hvad der skal til, for at salgsgenstanden er i overensstemmelse med aftalen (kontraktmæssig).

For at være kontraktmæssig skal varen eller det digitale indhold således være af den mængde og kvalitet, der er fastsat i aftalen, være emballeret eller pakket på den måde, som er fastsat i aftalen, og leveres med eventuelt

tilbehør, installationsvejledning eller andre instrukser, som skal medfølge aftalen.

Herudover er der fastsat en række yderligere betingelser for varens eller det digitale indholds kontraktmæssighed, som parterne kan fravige ved aftale, medmindre der er tale om en forbrugeraftale. Det drejer sig bl.a. om krav om, at varen eller det digitale indhold skal være egnet til de særlige formål, som køberen har gjort sælgeren bekendt med, og have den kvalitet, der svarer til en vareprøve eller model, som sælgeren har forelagt køberen.

Sælgeren er ansvarlig for mangler, der forelå på tidspunktet for risikoens overgang, jf. herom afsnit 2.3.4.5. nedenfor. I forbrugeraftaler antages en mangel, der bliver synlig inden for 6 måneder efter tidspunktet for risikoens overgang til køber, at have foreligget på tidspunktet for risikoens overgang, medmindre dette er uforeneligt med varens eller det digitale indholds art eller manglens art.

2.3.4.2. Købers misligholdelsesbeføjelser

Forslaget indeholder en række bestemmelser om købers beføjelser i tilfælde af sælgers misligholdelse, herunder bestemmelser om sælgers afhjælpningsret og købers undersøgelsespligt.

I tilfælde af sælgers misligholdelse kan køber ifølge forslaget kræve opfyldelse af aftalen, tilbageholde sin egen ydelse, hæve aftalen, kræve afslag i prisen og kræve erstatning. Hvis køber er erhvervsdrivende, kan køberen dog alene tilbageholde sin egen ydelse, hvis sælgeren foretager afhjælpning. Køberens ret til at påberåbe sig misligholdelsen er desuden betinget af, at køberen har iagttaget sin pligt til at undersøge varen og givet meddelelse i overensstemmelse med forslagets bestemmelser herom. Hvis køberen derimod er forbruger, er sælgers afhjælpning uden betydning for købers misligholdelsesbeføjelser, og reglerne om undersøgelsespligt og meddelelse finder ikke anvendelse.

En sælger, der har tilbudt opfyldelse før det aftalte tidspunkt, og som har fået meddelelse om, at opfyldelsen er mangelfuld, kan tilbyde omlevering, hvis det kan ske inden for leveringsfristen. Herudover kan en sælger, der har tilbudt opfyldelse, der er mangelfuld, uden unødigt ophold efter at fået meddelelse om misligholdelsen tilbyde afhjælpning for egen regning. Køberen kan kun afslå tilbud om afhjælpning, hvis afhjælpning ikke kan ske straks eller uden væsentlig ulempe for køberen, hvis køberen har grund til at antage, at vedkommende ikke kan stole på sælgerens opfyldelse for fremtiden, eller hvis forsinkelsen vil udgøre en væsentlig ulempe.

Hvis køber kræver opfyldelse af sælgers forpligtelser, omfatter opfyldelsen vederlagsfri afhjælpning. I forbrugeraftaler har forbrugeren ved en sådan afhjælpning valget mellem reparation eller omlevering. Dette gælder dog ikke, hvis det valgte vil være enten ulovligt, umuligt eller vil påføre sælgeren uforholdsmæssigt store udgifter. En køber, der skal opfylde aftalen samtidig med eller efter sælgers opfyldelse, har ret til at tilbageholde sin ydelse, indtil sælger har opfyldt eller tilbudt at opfylde aftalen.

Med hensyn til købers beføjelse til at hæve købet er det som udgangspunkt en betingelse, at misligholdelsen er væsentlig. Hvis misligholdelsen består i en mangel ved salgsgenstanden, og hvis der er tale om en forbrugeraftale, kan forbrugeren dog hæve købet, medmindre manglen er uvæsentlig.

Herudover kan køberen hæve aftalen i tilfælde af forsinket levering, der ikke i sig selv er væsentlig, hvis køberen giver sælgeren en yderligere rimelig frist for opfyldelse, og sælgeren ikke opfylder inden for denne frist. En frist anses for rimelig, hvis sælgeren ikke gør indsigelse uden unødigt ophold. Endvidere kan køberen hæve købet, inden der skal ske opfyldelse, hvis sælgeren har erklæret, eller det på anden måde står klart, at der vil ske misligholdelse, og misligholdelsen ville være tilstrækkelig til at bringe aftalen til ophør.

Køber mister retten til hæve aftalen, hvis køberen ikke inden rimelig tid, efter at vedkommende er eller burde være blevet bekendt med sælgers misligholdelse, giver meddelelse om, at aftalen hæves. Dette gælder dog ikke, hvis køber er forbruger, eller hvis aftalen slet ikke er opfyldt, og sælger ikke har tilbudt opfyldelse af aftalen.

Med hensyn til købers beføjelse til at kræve afslag i prisen fremgår det af forslaget, at afslaget skal beregnes forholdsmæssigt på grundlag af varens værdi uden manglen. Hvis der kræves forholdsmæssigt afslag, kan køber ikke tillige kræve erstatning for det tab, der er godtgjort ved afslaget.

Om købers ret til erstatning henvises til afsnit 2.3.6 nedenfor.

Forslaget indeholder særlige regler om køberens undersøgelsespligt ved aftaler mellem erhvervsdrivende. I aftaler mellem erhvervsdrivende forventes køber således at undersøge varen så hurtigt som muligt og ikke senere end 14 dage efter leveringen.

Forslaget indeholder endvidere særlige krav om reklamationspligt ved mangler for så vidt angår aftaler mellem erhvervsdrivende. I sådanne aftaler kan køber ikke påberåbe sig en mangel, hvis vedkommende ikke inden

rimelig tid reklamerer over for sælgeren med angivelse af, hvori manglen består. Fristen regnes fra leveringstidspunktet eller fra det tidspunkt, hvor køberen fik eller burde have fået kendskab til manglen. Køberen mister dog under alle omstændighederne retten til at påberåbe sig manglen, hvis vedkommende ikke reklamerer over for sælger inden to år efter varens overgivelse.

2.3.4.3. Købers forpligtelser

Forslaget indeholder en række bestemmelser om købers forpligtelser, der skal ses i sammenhæng med forslagets bestemmelser om sælgers forpligtelser.

Køberens hovedforpligtelser består ifølge forslaget i at betale købesummen og at tage imod varen eller det digitale indhold.

Forslaget indeholder nærmere regler om betaling af købesummen, herunder bl.a. bestemmelser om betalingsmidler, betalingssted og betalingstidspunkt.

Med hensyn til betalingsmidler følger det bl.a. af forslaget, at betalingen skal foretages med de betalingsmidler, der er angivet i aftalen, eller hvis dette ikke er angivet, med de betalingsmidler, der ifølge handelspraksis på det sted, hvor betalingen skal ske, sædvanligvis anvendes. Betalingsstedet er ifølge forslaget sælgers forretningssted, medmindre andet er aftalt. Med hensyn til betalingstidspunktet følger det af forslaget, at betalingen forfalder ved levering, og at sælger, hvis vedkommende har en berettiget interesse heri, kan afslå et tilbud om betaling inden forfaldstidspunktet.

Med hensyn til købers forpligtelse til at tage imod levering, følger det af forslaget, at køberen opfylder denne forpligtelse, hvis den pågældende foretager alle de handlinger, som kan forventes, for at sætte sælgeren i stand til at opfylde sin leveringsforpligtelse, og tage imod varen eller de dokumenter, der repræsenterer varen eller det digitale indhold, hvis dette kræves i henhold til aftalen.

Hvis sælgeren leverer varen eller det digitale indhold inden det aftalte tidspunkt eller i en mindre mængde end aftalt, skal køberen ifølge forslaget tage imod levering, medmindre køberen har en berettiget interesse i at afslå dette.

Hvis sælgeren leverer varer eller digitalt indhold i en større mængde end aftalt, kan køberen beholde eller afslå den overskydende mængde. Hvis køberen beholder den overskydende mængde, anses den for at være blevet

leveret i henhold til aftalen, og køberen skal betale herfor til den aftalte takst. Dette gælder dog ikke i forbrugeraftaler, hvis forbrugeren har rimelig grund til at antage, at sælgeren bevidst har leveret den overskydende mængde med viden om, at den ikke er bestilt.

2.3.4.4. Sælgers misligholdelsesbeføjelser

Forslaget indeholder en række bestemmelser om sælgers beføjelser i anledning af købers misligholdelse.

I tilfælde af købers misligholdelse kan sælger ifølge forslaget kræve opfyldelse, tilbageholde sin egen ydelse, hæve aftalen og kræve renter eller erstatning. Hvis købers misligholdelse er undskyldelig, kan sælger dog kun kræve opfyldelse og erstatning.

Med hensyn til beføjelsen til at kræve opfyldelse fremgår det af forslaget, at sælger har ret til at kræve betaling af købesummen, når den forfalder, og til at kræve opfyldelse af alle andre forpligtelser, som køberen har påtaget sig. Hvis køberen endnu ikke har taget imod levering af varen eller det digitale indhold, og det er klart, at køberen ikke er villig til at tage imod opfyldelse, kan sælger kræve, at køberen tager imod levering, og at køberen betaler købesummen. Dette gælder dog ikke, hvis sælgeren kunne have foretaget en rimelig dækningshandel uden væsentligt besvær og væsentlige udgifter.

Med hensyn til sælgers beføjelse til at tilbageholde opfyldelsen fremgår det af forslaget, at denne beføjelse kan benyttes, hvis sælger skal opfylde aftalen samtidig med eller efter købers opfyldelse. Sælger kan i så fald tilbageholde ydelsen, indtil køberen har opfyldt eller tilbudt opfyldelse af aftalen. Herudover kan en sælger, der skal opfylde aftalen, inden køber foretager opfyldelse, og som har rimelig grund til at tro, at køberen ikke vil opfylde aftalen rettidigt, tilbageholde sin ydelse, så længe den rimelige grund foreligger. Retten til at tilbageholde ydelsen bortfalder dog, hvis køberen giver tilstrækkelig forsikring om rettidig opfyldelse eller stiller tilstrækkelig sikkerhed.

Det er betingelse for sælgers ret til at hæve aftalen, at køberens misligholdelse er væsentlig. I tilfælde af forsinket opfyldelse, der ikke i sig selv kan anses for væsentlig, kan sælger hæve aftale, hvis sælgeren giver køberen en yderligere rimelig frist, og køberen ikke opfylder aftalen inden for denne frist. En frist anses for rimelig, hvis køberen ikke gør indsigelse uden unødigt ophold. I forhold mellem en erhvervsdrivende og en forbruger kan den yderligere frist dog ikke være kortere end 30 dage.

Sælger kan endvidere hæve aftalen, inden der skal ske opfyldelse, hvis køberen har erklæret, eller hvis det på anden måde står klart, at der vil ske misligholdelse, og misligholdelsen vil være væsentlig.

Hvis købers forpligtelser i henhold til aftalen skal opfyldes i flere dele eller på anden måde kan opdeles, kan sælger kun hæve aftalen med hensyn til den del, som misligholdelsen vedrører. Det gælder dog ikke, hvis misligholdelsen må anses som væsentlig i forhold til aftalen som helhed.

Sælger mister retten til hæve aftalen, hvis den pågældende ikke inden rimelig tid, efter at vedkommende er eller burde være blevet bekendt med købers misligholdelse, giver meddelelse om, at aftalen hæves.

Om sælgers ret til at kræve erstatning og renter henvises til henholdsvis afsnit 2.3.6 og 2.3.7 nedenfor.

2.3.4.5. Risikoens overgang

Forslaget indeholder bestemmelser om, hvem af parterne der bærer risikoen for varen eller det digitale indhold.

Retsvirkningen af, at køberen bærer risikoen, er, at vedkommende ikke kan gøre misligholdelsesbeføjelser gældende, hvis varen eller det digitale indhold som følge af en hændelig begivenhed forringes eller går tabt.

I forbrugeraftaler overgår risikoen ifølge forslaget, når forbrugeren eller en af forbrugeren udpeget tredjemand, dog ikke fragtføreren, har fået varen i sin besiddelse. Hvis forbrugeren søger for transporten af varen, og den erhvervsdrivende ikke har tilbudt at forestå transporten, overgår risikoen dog til forbrugeren, når varen overgives til fragtføreren.

Parterne kan ikke aftale, at bestemmelserne om risikoens overgang i forbrugeraftaler fraviges til skade for forbrugeren.

I aftaler mellem erhvervsdrivende overgår risikoen som udgangspunkt, når køberen tager imod levering. Hvis varen stilles til rådighed for køberen, og køberen er bekendt hermed, overgår risikoen som udgangspunkt til køberen på det tidspunkt. Hvis varen stilles til rådighed for køberen på et andet sted end sælgerens forretningssted, overgår risikoen, når der skal ske levering, og køberen er bekendt med, at varen er stillet til rådighed på det pågældende sted.

Hvis aftalen er forbundet med transport af varen, overgår risikoen til køberen, når varen overgives til den første fragtfører med henblik på videreför-

sendelse. Er sælgeren forpligtet til at overgive varen til en fragtfører på et bestemt sted, overgår risikoen dog først til køberen, når varen overgives til fragtføreren på dette sted.

Hvis varen sælges, mens den er under transport, overgår risikoen til køberen, når varen overgives til den første fragtfører. Risikoen overgår dog til køberen ved aftaleindgåelsen, hvis dette fremgår af omstændighederne. Hvis sælgeren vidste eller burde vide, at varen var gået tabt eller var blevet forringet, og han undlod at oplyse køberen herom, bærer sælgeren risikoen for tabet eller forringelsen.

2.3.5. Parternes forpligtelser og rettigheder i aftaler om levering af tilknyttede tjenesteydelser

Forslaget indeholder særlige bestemmelser om sælgers og købers rettigheder og forpligtelser i tilfælde, hvor der i tilknytning til en aftale om køb af en vare eller levering af digitalt indhold indgås aftale om, at sælger skal levere en tjenesteydelse, f.eks. installering, reparation eller vedligeholdelse af varen eller det digitale indhold.

Det følger af forslaget, at tjenesteyderen skal tilvejebringe de resultater, der nærmere er angivet i aftalen. Når det ikke er udtrykkeligt aftalt, eller når det stiltiende er aftalt, at der skal tilvejebringes et nærmere angivet resultat, skal tjenesteyderen udføre den tilknyttede tjenesteydelse med den professionelle omhu, som med rimelig kan forventes, og i overensstemmelse forordningens regler og andre bindende retsregler, der finder anvendelse på den tilknyttede tjenesteydelse.

Hvis udgiften til den tilknyttede tjenesteydelse bliver større end oplyst af tjenesteyderen, herunder større end varens eller det digitale indholds værdi, skal tjenesteyderen indhente kundens samtykke, inden tjenesteyderen foretager sig yderligere. Undlader tjenesteyderen dette, kan vedkommende kun kræve den i aftalen angivne pris eller efter omstændighederne værdien af varen eller det digitale indhold, efter at den tilknyttede tjenesteydelse er blevet leveret.

Kunden skal betale den pris, som i henhold til aftalen skal betales for den tilknyttede tjenesteydelse, når tjenesteydelsen er udført, og den vare eller det digitale indhold, som tjenesteydelsen knytter sig til, er stillet til kundens rådighed.

Kundens misligholdelsesbeføjelser svarer i vidt omfang til køberens beføjelser i aftaler om køb af varer og digitalt indhold, jf. afsnit 2.3.4.2 oven-

for. Tilsvarende er tjenesteyderens beføjelser, hvis kunden misligholder aftalen, i store træk identiske med sælgerens beføjelser i aftaler om køb af varer og digitalt indhold, jf. afsnit 2.3.4.4 ovenfor.

2.3.6. Erstatning

Forslaget indeholder bestemmelser om retten til erstatning i tilfælde af misligholdelse.

En fordringshaver har ifølge forslaget ret til erstatning for tab, der er forvoldt ved skyldnerens misligholdelse, medmindre misligholdelsen er undskyldelig. Erstatning for tab omfatter fremtidigt tab, som skyldneren kan forventes at lide.

Erstatning fastsættes som udgangspunkt således, at fordringshaveren stilles, som om aftalen var blevet rigtigt opfyldt. Erstatningen skal dække både det tab, som fordringshaveren har lidt, og den fortjeneste som fordringshaveren på grund af misligholdelsen ikke har opnået.

Forslaget indeholder endvidere nogle generelle principper for erstatningsudmålingen, herunder bestemmelser om, at fordringshaveren har pligt til at begrænse tabet, at skyldneren kun er ansvarlig for påregneligt tab, og at skyldneren ikke er ansvarlig for tab, der kan henregnes til fordringshaveren.

2.3.7. Renter

Forslaget indeholder bestemmelser om renter ved forsinket betaling. Der sondres i den forbindelse mellem, om skyldner er forbruger eller erhvervsdrivende.

Hvis skyldneren er forbruger, beregnes rentesatsen på baggrund den Europæiske Centralbanks – eller den nationale centralbanks – halvårslige referencesats med tillæg af 2 procentpoint. Er skyldneren derimod erhvervsdrivende, beregnes rentesatsen derimod på baggrund af den Europæiske Centralbanks – eller den nationale centralbanks – halvårslige referencesats med tillæg af 8 procentpoint.

Forslaget indeholder nærmere regler om under hvilke omstændigheder og fra hvilket tidspunkt der påløber renter. Forslaget indeholder endvidere nærmere regler om godtgørelse af omkostninger ved inddrivelse og om urimelige aftalevilkår vedrørende renter ved forsinket betaling.

2.3.8. Tilbagelevering mv.

Forslaget indeholder regler om, hvad der skal tilbageleveres, når en part giver meddelelse om ikke at være bundet af aftalen, eller når en part bringer aftalen til ophør.

Ifølge forslaget har hver part pligt til at tilbagelevere det modtagne, hvis en af parterne giver meddelelse om ikke at være bundet af aftalen eller bringer aftalen til ophør. Pligten til tilbagelevering omfatter også udbytte og afkast af det modtagne. Hvis tilbagelevering ikke er mulig, skal parten betale det modtagne værdi.

Modtageren skal, hvis varen er brugt, endvidere betale den anden part værdien af brugen. Det er dog en betingelse, at modtageren var årsag til, at den anden part bragte aftalen til ophør, at modtageren, inden varen blev taget i brug, var bekendt med, at der forelå grundlag for at bringe aftalen til ophør, eller at det under hensyntagen til bl.a. varens art og omfanget af brugen ville være utilbørligt at tillade modtageren at bruge varen i den pågældende periode.

Har modtageren haft udgifter til varen eller det digitale indhold, har den pågældende ret til godtgørelse heraf, hvis udgiften medførte en fordel for den anden part, og hvis udgiften blev afholdt på et tidspunkt, hvor modtageren ikke vidste eller burde vide, at den anden part kunne give meddelelse om ikke at være bundet af aftalen eller bringe aftalen til ophør.

Bestemmelserne om tilbagelevering mv. kan ikke fraviges til skade for forbrugeren.

2.3.9. Forældelse

I forslaget er der fastsat regler om, at retten til at kræve en forpligtelse og enhver tilknyttet ret opfyldt er undergivet forældelse inden for nærmere fastsatte frister. Efter forældelsesfristens udløb har skyldneren ret til at afslå at opfylde forpligtelsen, og fordringshavren mister alle misligholdelsesbeføjelser med undtagelse af retten til at tilbageholde sin egen ydelse.

Der er i forslaget fastsat henholdsvis en kort forældelsesfrist på 2 år og en lang forældelsesfrist på 10 år. Ved erstatning for personskade er den lange forældelsesfrist dog 30 år.

Den korte forældelsesfrist begynder at løbe fra det tidspunkt, hvor fordringshavren blev eller burde være blevet bekendt med de faktiske omstændigheder, der danner grundlag for fordringen. Den lange (absolutte) forældelsesfrist begynder at løbe fra det tidspunkt, hvor skyldneren skal

opfylde sin forpligtelse, uanset om fordringshaveren har kendskab til fordringen.

Begge forældelsesfrister afbrydes ved sagsanlæg eller foretagelse af andre retslige skridt. Afbrydelsen har virkning, indtil der er truffet endelig afgørelse, eller sagen på anden måde er blevet afsluttet. Når sagen afsluttes inden for de sidste 6 måneder af forældelsesfristen, uden at der er truffet afgørelse om sagens realitet, udløber fristen først efter 6 måneder fra sagens afslutning.

Der er endvidere fastsat regler om, at forældelsesfristen under visse omstændigheder udsættes. Forældelsesfristerne udsættes således bl.a., hvis parterne fører forhandlinger om rettigheden eller om omstændigheder, der kan give anledning til krav vedrørende rettigheden. I sådanne tilfælde indtræder forældelse først, når der er gået 1 år efter den sidste henvendelse som led i forhandlingerne eller efter en af parternes meddelelse om ikke at ville fortsætte forhandlingerne.

Hvis skyldneren anerkender rettigheden over for fordringshaveren ved f.eks. delvis betaling, betaling af renter, sikkerhedsstillelse eller modregning, løber en ny 2-årig forældelsesfrist.

Reglerne om forældelse kan ikke fraviges til skade for forbrugeren.

2.3.10. Appendiks I-II

Appendiks I indeholder en standardformular om forbrugers fortrydelsesret, som den erhvervsdrivende skal give forbrugeren i fjernsalgsaftaler og aftaler indgået uden for fast forretningssted, mens appendiks II indeholder en blanket, som kan anvendes, hvis forbrugeren ønsker at benytte sin fortrydelsesret.

2.4. Bilag II – standardoplysninger

Bilag II indeholder standardoplysninger, som den erhvervsdrivende skal give forbrugeren forud for indgåelse af en aftale om anvendelse af den fælles europæiske købelov. Det drejer sig om en række oplysninger om forbrugers rettigheder henholdsvis før og efter købsaftalens indgåelse, herunder bl.a. oplysninger om fortrydelsesret, rettigheder i tilfælde af at varen er mangelfuld eller ikke leveres og reglerne om forældelse.

3. Gældende dansk ret

3.1. Indledning

Den europæiske købelov skal efter forslaget kunne anvendes af kontraktparter på frivilligt grundlag som et alternativ til nationale aftale- og køberetlige regler mv. Forordningen om en europæisk købelov vil således skulle gælde ved siden af de danske aftale- og køberetlige regler, og de gældende danske regler på området opretholdes, selvom forslaget vedtages.

Forordningsforslaget berører imidlertid en række centrale formueretlige spørgsmål, der i dansk ret dels beror på ulovbestemte principper og retspraksis, dels er reguleret i en række love på det formueretlige område. Parterne i visse grænseoverskridende aftaler vil således kunne vælge mellem at anvende reglerne i den europæiske købelov. På den baggrund omtales de væsentligste love på området i afsnit 3.2-3.6 nedenfor.

For så vidt angår de dele af forordningsforslaget, som regulerer den erhvervsdrivendes oplysningspligt i forbrugerftaler, forbrugerens fortrydelsesret og risikoens overgang, bemærkes, at disse bestemmelser svarer til bestemmelser i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om forbrugerrettigheder. Direktivet, der blev vedtaget den 10. oktober 2011, er endnu ikke trådt i kraft. Direktivet skal gennemføres i dansk ret senest 2 år efter dets ikrafttræden.

3.2. Aftaleloven

Aftaleretten er i dansk ret i vidt omfang lovreguleret, men der gælder også en række ulovbestemte principper mv. Aftaleretten bygger på et princip om aftalefrihed, dvs. at der kan indgås aftaler med hvem, man vil, og med det indhold, som parterne kan blive enige om. Princippet er dog fraveget i en række love, bl.a. inden for forbrugerområdet.

Aftaleloven indeholder bl.a. regler om aftaleindgåelse (tilbud og accept). Et tilbud eller et svar på tilbud er ifølge aftaleloven bindende, når det er kommet til modtagerens kundskab. Hvis et tilbud afslås, er det bortfaldet, selv om fristen for svar endnu ikke er udløbet. Svar, som går ud på, at et tilbud er antaget, men som på grund af tillæg, indskrænkninger eller forbehold ikke stemmer med det afgivne tilbud, anses som afslag i forbindelse med nyt tilbud. Dette gælder dog ikke, hvis afsenderen af svaret går ud fra, at svaret er i overensstemmelse med tilbuddet, og tilbudsgiveren må indse dette.

Aftaleloven indeholder endvidere regler om løfters ugyldighed. Visse af lovens ugyldighedsgrunde – f.eks. hvor et løfte er fremkaldt ved voldelig tvang – er såkaldte stærke ugyldighedsgrunde, som kan gøres gældende over for løftemodtageren, selvom denne har været i god tro. Andre af lo-

vens ugyldighedsgrunde – f.eks. hvor et løfte er fremkaldt ved svig eller udnyttelse – er såkaldte svage ugyldighedsgrunde, som kun kan gøres gældende over for løftemodtageren, hvis denne ikke har været i god tro.

Herudover kan en aftale tilsidesættes helt eller delvist efter aftaleloven, hvis det vil være urimeligt eller i strid med redelig handlemåde at gøre den gældende (den såkaldte generalklausul). Der skal ved bedømmelsen af, om det vil være urimeligt at gøre en aftale gældende, foretages en helhedsvurdering, hvor der kan lægges vægt på enhver omstændighed, der har relation til aftalen og forholdet mellem aftalens parter. Der kan i den forbindelse bl.a. tages hensyn til forholdene ved aftalens indgåelse, aftalens indhold og senere indtrufne omstændigheder. I forbrugerforhold vil der dog ikke kunne tages hensyn til senere indtrufne omstændigheder til skade for forbrugeren.

Aftaleloven indeholder ikke en udtømmende regulering af ugyldige løfter. Det antages således, at løfter kan tilsidesættes som følge af falsk, forfalskning og manglende fuldmagt, selv om aftaleloven ikke indeholder udtrykkelige regler herom. Aftaleloven indeholder endvidere ikke regler om f.eks. de habilitetsmangler, der opstår ved aftaler indgået af mindreårige og personer under værgemål. Regler herom findes i værgemålsloven. Ugyldighed på grund af urigtige eller bristede forudsætninger er også kun i et vist omfang omfattet af aftaleloven, og det fremgår heller ikke af aftaleloven, men derimod af Danske lov, at aftaler som strider i mod lov og ærbarhed, kan være ugyldige.

Aftaleloven indeholder særlige regler om forbrugerftaler. Loven indeholder bl.a. regler om, at uklare aftalevilkår, der ikke har været individuelt forhandlet mellem den erhvervsdrivende og forbrugeren, skal fortolkes på den måde, der er mest gunstig for forbrugeren, og regler om, at en aftale kan ændres eller tilsidesættes, hvis det vil være stridende med hæderlig forretningsskik og bevirke en betydelig skævhed i parternes rettigheder og forpligtelser til skade for forbrugeren at gøre et aftalevilkår gældende.

3.3. Købeloven og den internationale købelov

3.3.1. Købeloven indeholder regler om sælgerens og køberens forpligtelser ved køb samt retsvirkningerne af misligholdelse af disse forpligtelser.

Købeloven indeholder således bl.a. regler om, hvor og hvornår sælgeren skal levere salgsgenstanden, og regler om hvornår køberen skal betale købesummen. Endvidere indeholder købeloven regler om sælgerens ret til at holde salgsgenstanden tilbage i tilfælde af købers manglende betalingsev-

ne, og regler om køberens ret til at hæve købet eller kræve forholdsmæssigt afslag i købesummen, hvis den købte genstand er mangelfuld.

Købeloven indeholder endvidere regler om risikoens overgang. Det følger således af loven, at sælger som udgangspunkt bærer risikoen for salgsgenstandens hændelige undergang eller forringelse indtil det tidspunkt, hvor levering har fundet sted. Hvis salgsgenstanden ikke overgives til køberen på det aftalte tidspunkt på grund af købers forhold, foreligger der såkaldt fordringshaverмора. Risikoen overgår i så fald til køberen på det aftalte tidspunkt, selv om varen endnu ikke er kommet i køberens fysiske besiddelse.

Købeloven indeholder herudover bl.a. regler om ret til erstatning i anledning af sælgerens eller køberens misligholdelse, herunder under hvilke betingelser et sådan erstatningsansvar kan gøres gældende. Købeloven indeholder ikke regler om erstatningsansvarets nærmere omfang. Erstatningens beregning beror derimod på en række ulovbestemte principper, f.eks. om at fordringshaveren har pligt til at begrænse sit tab, og at tabet skal være påregneligt.

Det følger af købeloven, at en køber, som bliver opmærksom på, at en købt genstand lider af en mangel, skal give sælgeren meddelelse herom straks (i handelskøb) og ellers uden ugrundet ophold, hvis køberen ønsker at påberåbe sig manglen. Køberens reklamationsret udløber to år efter genstandens overgivelse, medmindre sælgeren har påtaget sig at indestå for genstanden i længere tid eller har handlet svingagtigt.

Købeloven indeholder desuden særlige regler om forbrugerkøb, som har til formål at beskytte forbrugeren som den mindre stærke part i forholdet til den professionelle sælger. Hvis en fejl ved salgsgenstanden viser sig, inden der er gået 6 måneder fra leveringstidspunktet, formodes fejlen som udgangspunkt at have været til stede på leveringstidspunkt. En sådan forudsætningsregel gælder ikke ved aftaler mellem erhvervsdrivende. Endvidere kan en forbruger som udgangspunkt hæve købet på grund af mangler, hvis manglen ikke er uvæsentlig, hvorimod det ved aftaler mellem erhvervsdrivende som udgangspunkt er en betingelse, at manglen er væsentlig.

3.3.2. Den internationale købelov gennemfører dele af FN's konvention om aftaler om internationale køb (CISG) i dansk ret. Konventionen omfatter køb mellem parter, som har deres forretningssteder i forskellige lande. Visse former for køb, herunder f.eks. forbrugerkøb, falder uden for konventionens anvendelsesområde. Ligesom den nationale købelov indeholder

CISG bl.a. regler om sælgerens og køberens forpligtelser ved køb samt retsvirkningerne af misligholdelse af disse forpligtelser.

Danmark tog ved ratifikationen forbehold over for CISG del II, der indeholder regler om aftalens indgåelse. Den 26. oktober 2011 har justitsministeren imidlertid fremsat forslag til lov om ændring af international købelov om lov om aftaler og andre retshandler på formuerettens område (Gennemførelse i dansk ret af del II om aftalens indgåelse i FN-konventionen om aftaler om internationale køb) (L 6). Med lovforslaget foreslås den internationale købelov ændret med henblik på at gennemføre CISG del II i dansk ret. Hvis lovforslaget vedtages, vil CISG i sin helhed være gennemført i dansk ret. I lovforslaget er det lagt til grund, at forskellene mellem de principper, som nordisk aftaleret, og de principper, som CISG del II i vidt omfang bygger på, i praksis er meget begrænsede.

3.4. Forbrugeraftaleloven

På forbrugerområdet er der i seneste årtier ud over de særlige forbrugerregler i aftaleloven og købeloven gennemført en omfattende regulering af bestemte aftaletyper mv. Det gælder bl.a. lov om visse forbrugerftaler (forbrugerftaleloven), der indeholder bestemmelser, der gennemfører EU-direktiver i dansk ret.

Forbrugerftaleloven indeholder bl.a. regler, der pålægger den erhvervsdrivende at give forbrugeren en række oplysninger ved fjernsalgsaftaler og aftaler indgået uden for fast forretningssted. I forhold til fjernsalgsaftaler drejer det sig bl.a. om oplysninger om varens karakter og egenskaber, varens samlede pris, og betalings- og leveringsvilkår. Loven indeholder endvidere regler om forbrugers fortrydelsesret ved fjernsalgsaftaler og aftaler indgået uden for fast forretningssted.

3.5. Renteloven

Renteloven, der finder anvendelse på krav inden for formuerettens område, indeholder regler om betaling af renter ved forsinket betaling. Loven finder ikke anvendelse, hvis andet følger af særlige rentebestemmelser i anden lov, handelsbrug, sædvane eller parternes aftale. Visse af lovens bestemmelser kan dog ikke fraviges ved aftale eller ved handelsbrug eller anden sædvane.

Rente skal betales fra forfaldsdagen, hvis denne er fastsat i forvejen. I andre tilfælde skal der betales rente, når der er gået 30 dage efter den dag, da fordringshaveren har fremsat anmodning om betaling. Renten fastsættes til

en årlig rente, der svarer til den fastsatte referencesats med et tillæg af 7 pct.

Der er endvidere fastsat særlige regler om, at fordringshaveren under visse omstændigheder skal betale fordringshaverens rimelige og relevante omkostninger ved udenretlig inddrivelse af fordringen samt rykkergebyrer.

Det bemærkes, at Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2011/7/EU af 16. februar 2011 om bekæmpelse af forsinket betaling i handelstransaktioner nødvendiggør en række ændringer af renteloven, som skal gennemføres i dansk ret senest den 16. marts 2013.

3.6. Forældelsesloven

Fordringer på penge eller andre ydelser forældes efter reglerne i forældelsesloven, medmindre andet følger af særlige bestemmelser om forældelse i anden lov.

Den almindelige forældelsesfrist er 3 år. Fristen skal regnes fra det tidligste tidspunkt, til hvilket fordringshaveren kunne kræve at få fordringen opfyldt. Hvis fordringshaveren var ubekendt med fordringen eller skyldneren, regnes forældelsesfristen dog først fra den dag, da fordringshaveren fik eller burde have fået kendskab til fordringen eller skyldneren. Forældelse indtræder dog uanset ukendskab til fordringen eller skyldneren senest 10 år – for erstatning i anledning af personskade dog 30 år – efter, at fordringshaveren kunne kræve at få fordringen opfyldt.

Herudover indeholder forældelsesloven særlige forældelsesfrister og tillægsfrister for visse krav samt regler om afbrydelse og foreløbig afbrydelse.

4. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Den europæiske købelov skal ifølge forslaget kunne anvendes af kontraktparter på frivilligt grundlag som et alternativ til nationale aftale- og køberetlige regler mv. Forordningen om en fælles europæisk købelov vil således skulle gælde ved siden af de danske aftale- og køberetlige regler.

Forordningen vil, hvis den vedtages efter EUF-traktatens artikel 114 om det indre marked, finde direkte anvendelse i Danmark. Forordningsforslaget skal således som udgangspunkt ikke gennemføres i dansk ret ved lovændringer.

Medlemslandene har dog efter forslaget pligt til at fastsætte passende sanktioner i tilfælde, hvor en erhvervsdrivende tilsidesætter sin forpligtelse til at sikre sig forbrugerens samtykke eller til at give forbrugeren en række oplysninger forud for indgåelse af en aftale om anvendelse den fælles europæiske købelov.

Medlemslandene har herudover mulighed for at fastsætte, at den fælles europæiske købelov også skal kunne finde anvendelse på indenlandske aftaler mellem erhvervsdrivende og på indenlandske forbrugeraftaler. Medlemslandene har endvidere mulighed for at fastsætte, at den fælles europæiske købelov skal kunne finde anvendelse på aftaler, hvor alle parterne er erhvervsdrivende, men hvor ingen af parterne er en lille eller mellemstor virksomhed.

Forslaget vurderes på det foreliggende grundlag ikke at have statsfinansielle konsekvenser.

5. Høring

Forslaget er sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer mv.:

Østre Landsret, Vestre Landsret, Sø- og Handelsretten, samtlige byretter, Domstolsstyrelsen, Den Danske Dommerforening, Dommerfuldmægtigforeningen, Aalborg Universitet (Juridisk Institut), Aarhus Universitet (Juridisk Institut), Københavns Universitet (Juridisk Fakultet), Syddansk Universitet (Juridisk Institut), Advokatrådet, Arbejdsbevægelsens Erhvervsråd, Autobranchens Handels- og Industriforening i Danmark, Boghandlerforeningen, Brancheforeningen for Forbrugerelektronik, Business Denmark, Copenhagen Business School, Danish Seafood Association, Danmarks Aktive Forbrugere, Danmarks Automobilforhandlerforening, Danmarks Fotohandler Forening, Danmarks Nationalbank, Danmarks Optikerforening, Danmarks Rederiforening, Danmarks Rejsebureau Forening, Danmarks Skohandlerforening, Danmarks Sportshandler Forening, Dansk Annoncørforening, Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Byggeri, Dansk Dagligvareleverandør Forening, Dansk Detail, Dansk Ejendomsmæglerforening, Dansk Erhverv, Dansk Erhvervssammenslutning, Dansk Fjernvarme, Dansk IT, Dansk Iværksætterforening, Dansk Kredit Råd, Dansk Magasinpresses Udgiverforening, Dansk Retspolitisk Forening, Dansk Revisorforening, Danske Advokater, Danske Biludlejere, Danske Dagblades Forening, Danske Mediers Forum, Danske Regioner, Danske Specialmedier, Danske Reklame- og Relationsbureauers Brancheforening, Danske Spil, De Danske Bilimportører, De Samvirkende Købmænd, DI, DONG

A/S, DSB, Ejendomsmæglerens Landsorganisation, El-installatørernes Landsforening, Energi- og Olieforum, Falck Danmark A/S, Finans og Leasing, Finansrådet, Forbrugerombudsmanden, Forbrugerrådet, Forenede Danske Motorejere, Foreningen af fabrikanter og importører af elektriske husholdningsapparater, Foreningen for Distance- og Internethandel, Forlæggerforeningen, Formanden for Forbrugerklagenævnet, Forsikring & Pension, Fællesforeningen for Danmarks Brugsforeninger, Handelshøjskolen i Århus, Huset Markedsføring, Håndværksrådet, Investeringsforeningsrådet, IT-Branchen, Kommunernes Landsforening, Landbrug & Fødevarer, Landsorganisationen i Danmark, Liberale Erhvervs Råd, Nets, Post Danmark, Realkreditforeningen, Realkreditrådet, Retssikkerhedsfonden, Telekommunikationsindustrien i Danmark.

Høringsfristen er fastsat til den 5. december 2011.

Det bemærkes i øvrigt at Forbrugerrådet og Dansk Erhverv i et fælles brev af 25. oktober 2011 – uafhængigt af den igangværende høring – har gjort Justitsministeriet opmærksom på, at de tre organisationer ikke støtter forordningsforslaget, som de mener ikke har nogen merværdi for hverken forbrugere eller virksomheder. De tre organisationer er dermed er på linje med deres respektive europæiske organisationer.

6. Nærhedsprincippet

Kommissionen har om nærhedsprincippet anført, at forslagets formål – at forbedre betingelserne for det indre markeds funktion ved at stille et valgfrit ensartet sæt af aftaleretlige regler til rådighed – har en klar grænseoverskridende dimension og ikke i tilstrækkelig grad kan opfyldes af medlemsstaterne inden for rammerne af deres nationale systemer.

Kommissionen har i den forbindelse henvist til, at så længe forskelle mellem de nationale aftaleretlige bestemmelser skaber betydelige meromkostninger ved grænseoverskridende transaktioner, kan målet om at gennemføre det indre marked ved at gøre det lettere for erhvervsdrivende og forbrugere at foretage grænseoverskridende handler ikke nås fuldt ud.

Medlemsstaterne vil ifølge Kommissionen ikke ved at vedtage foranstaltninger på nationalt niveau kunne fjerne de meromkostninger og den lovgivningsmæssige kompleksitet, som de erhvervsdrivende oplever i forbindelse med grænseoverskridende handel som følge af forskelle i national aftaleret. Forbrugerne vil endvidere vedblive med at opleve reducerede

valgmuligheder og begrænset adgang til produkter fra andre medlemslande.

Forslagets mål kan derfor ifølge Kommissionen bedre gennemføres på EU-niveau.

Det er på den baggrund regeringens helt foreløbige vurdering, at forslaget er i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

7. Andre landes kendte holdninger

Der foreligger ikke offentlige tilkendegivelser om de øvrige medlemsstaters holdning til forslaget.

8. Foreløbig generel dansk holdning

Det præcise indhold og rækkevidden af en række af forordningsforslagets bestemmelser giver anledning til tvivl, og det vil derfor være vanskeligt for forbrugerne og de erhvervsdrivende på et tilstrækkeligt oplyst grundlag at vurdere, om anvendelsen af den fælles europæiske købelov bør foretrækkes frem for gældende national ret.

For Danmark er det helt centralt, at de mange tvivlsspørgsmål om forslagets rækkevidde bliver afklaret, idet en nærmere stillingtagen til forslaget må afvente denne afklaring.

Det er for Danmark afgørende, at danske forbrugeres retsstilling ikke forringes, og at retsforholdene ikke bliver så komplicerede, at forbrugerne ikke vil være i stand til at gennemskue konsekvenserne af at indgå en aftale, der er omfattet af forslagets anvendelsesområde.

9. Orientering af andre af Folketingets udvalg

Grundnotatet sendes – ud over til Folketingets Europaudvalg – til Folketingets Retsudvalg.